

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Dinu
SĂRARU

Corrida

Viziune grafică / copertă / ilustrații de
Mircea Dumitrescu

– Pustiu, zise Domnul scriitor, dezamăgit ostentativ, ajungând înaintea noastră din câteva salturi sportive, față de gabaritul său altfel romboid, la etajul al treilea al celebrei arene de la Nimes și chiar în fața gradenei unde aveam locurile.

Ne-am grăbit, firește, și noi, dar nu puteam sări două trepte odată cum se avântase Domnul scriitor, așa că din mers îl auzirăm și a doua oară exclamând:

– Pustiu! Exclus să se umple arena cu șapte mii de oameni în cele cinsprezece minute care au mai rămas, și arena e aproape goală, constată acum agresiv Domnul scriitor, pe

genunchii mei și zâmbind cu toată fața lui blondă aurie și cu ochii lui de culoarea castanelor coapte. Când spusese prima dată *pustiu* și se afla în picioare, semăna cu Hemingway din fotografia celebrului romancier cu o pisică tigrată în brațe, dar un Hemingway fără burtă, suplu și la șaizeci de ani și sportiv.

— Ai răbdare, zic eu, în sfârșit, mai sunt treisprezece minute. Când vor suna trompetele, arena va fi plină ochi până la al șaptelea etaj și sus de tot, pe zidul ultimei gradene, unde se și vedeau oameni în picioare, lacomi să aplaude pe cel mai tânăr matador al Spaniei, crescut în arenă și de la paisprezece ani, fără aprobare, la paisprezece ani picador!, arhicunoscut azi drept Conchistadorul arenelor și la treizeci de ani aureolat cu patru Urechi de aur.

Atunci, dar chiar atunci, din toate părțile izbucni un vacarm asurzitor sfâșiat de

Respect pentru oameni și cărți

țipetele mai rău decât stridente ale unor siflete în care suflau deodată mii de oameni urcând repezit ca și când le-ar fi luat cu asalt treptele înalte ale milenarei arene din piatră, sub căldura încă toridă a unei după-amiezi de septembrie, la sfârșit; eram în 21 septembrie ale acestei luni care nu se săturase încă de vară și de atâta soare strălucitor, cerul se făcuse de culoarea plumbului încins din care nu ies cum ar trebui aburii arderii, care scâldea trupurile în șiroaie de apă și ele fierbinți.

Mii de oameni se cațără ca și când ar fi fugăriți din spate de cineva pe scările cu trepte înalte, zeci de mii, femei cu pălării imense, colorate în toate chipurile pe care le pot lua vopselele dezlănțuite, cu ochelari de soare care le ascund jumătate din fețe, cu blugi strânși elastic, pe picior, cu fuste înfoiate, și copii mai gălăgioși chiar și decât sifletele, ca niște păsări tinere săltând peste

pervazurile de piatră, și bărbați în toată puterea cuvântului, și chiar matusalemici, chinându-se să se ajute unii pe alții să salte de-a bușilea în această goană nebună peste gradene, și tineri mânați de o vitalitate sălbatică, și rătăciți ai soartei ca și când ar fi ieșit din tomberoanele de gunoi, fericiți să fi intrat în posesia unui bilet care e totuși scump, foarte scump, și în acele zece, cincisprezece minute care au mai rămas arena e și spuzită toată de șapte mii de spectatori, veniți toți să-l vadă pe El Juli, copilul minune al luptelor cu taurii negri ca smoala, taurii de Camargue, regiunea mândră să fie altceva decât întreaga Provence și care cultivă orez și proclamă anual o Prințesă a orezului și care trimite în arenă și celebrii cai albi, ca și când ar fi fost ciopliți în marmură, cei mai curajoși din arenele sudului francez dinspre apus, unde se întinde mlăștinoasă Delta Ronului, vestită și pentru

Respect pentru oameni și cărți

vulpile ei roșii ca focul și pentru dansul aerian al păsărilor ei de mare, cu picioarele lor înalte, de un galben aprins, cu care abia ating clipocirea mlaștinii casetată cu o precizie nemțească, cu dreptunghiurile culturilor de orez.

Domnul scriitor nu mai zicea nimic, nu mai auzea nimic, urmărea fascinat, într-adevăr, viteza cu care locurile se umpleau sub ochii lui care-și pierduseră licărul ironic și se roteau uimiți peste întreaga arenă asupra căreia se dădea un autentic asalt și secundă după secundă era cucerită și ocupată până la sugrumarea coridoarelor atât de înguste dintre gradene.

– Da, domnule... Da... Nu mă așteptam, eram chiar sigur că nu se va umple arena; nu mă așteptam ca francezii, chiar și aceștia din sud, să mai fie atât de împătimiți de coridă; știam chiar că până și spaniolii au trebuit să renunțe la câteva din arenele lor

Respect pentru oameni și cărți

vestite sub presiunea societăților care apără atât de insistent animalele supuse vânătorii și uciderii nejustificate, cum se întâmplă de fapt lucrurile și în aceste coride pe care, dacă nu insistai dumneata, aș fi continuat să le ignor; dar nu mă așteptam să văd această lacomă asediere a unei arene la Nimes, în mijlocul fermecătoarei Provence; mi se pare că, în afară de Nimes, numai Arles, dintre arenele Franței, se mai bucură de libertatea, mai exact, de aprobarea de a organiza coride. Sunt învins, recunosc, și încerc să te înțeleg sau încep să te înțeleg, deși mi se pare greu să accept că, după atâția zeci de ani de teatru, de cronică de teatru, ai putut să ajungi la concluzia că, dacă ai fi văzut la timp, dacă ai fi avut posibilitatea să vezi, când te îndreptai spre teatru, o coridă, ai fi părăsit scena de scândură în favoarea cronicii de coridă, ca să zic așa, și că ai fi fost poate și mai inspirat. În sfârșit, zise el,

Respect pentru oameni și cărți

vreau să văd cât pot să rezist. Cât durează corida de azi?

– Sunt în program trei matadori, fiecare urmând să lupte cu doi tauri... în orice caz, sub trei ore, hai două și jumătate; spectacolul nu poate fi mai scurt. Dar dacă și matadorii sunt în formă, cel mult două ore. Depinde și de rezistența taurilor, și de viclenia lor, și de forța lor de a rezista, dar sub două ore în niciun caz.

Vuietul care însoțea găfăitul celor șapte mii de spectatori, respirația lor înfierbântată, strigătele cu care se duceau dialogurile mereu întrerupte, concertul sifletelor, teroarea căldurii de la sfârșitul acestui septembrie încă tributar unei veri incendiare făceau atmosfera asurzitoare și sufocantă, și faptul că trebuia să strigăm și noi unul la altul ca să ne putem auzi și să ne înțelegem era și mai obositor decât ne-am fi așteptat și decât m-aș fi așteptat și eu, care gustam

incendiul arenei asediate, pentru că știam că din acest asediu va triumfa și spectacolul pe care eram sigur că ni-l va oferi El Juli, pe care gazetele îl prezentau favorit, fără să catifeleze cu nimic din iritarea pe care întotdeauna eroul nostru o provoca presei, gazetarilor, făcându-i să creadă că îi privește de sus, că n-are nevoie de ei, de reclama lor, de dragostea lor, pe care le minimaliza, e adevărat, lipsit de cea mai elementară diplomație, considerându-se învingător prin propriile lui puteri și mai ales prin voința independenței lui față de lumea pariurilor ce însoțise și aparițiile lui în arenă și mai ales convins de puterea lui de a fascina publicul prin iresponsabila lui dezinvoltură, și lipsă de grijă, și lipsă de precauție, și lipsă de emoție cu care intra în bătălia cu taurul, încât ajunsese să fie vestit pentru situațiile când, aflat cu taurul în mijlocul arenei și provocându-l până la

Respect pentru oameni și cărți

a ajunge să se întoarcă cu spatele la el, ținând mâna stângă pe unul din coarne, în timp ce dreapta ascundea la spate sabia ucigătoare, stătea secunde întregi lipit chiar cu șoldul de botul taurului adus într-o stare de adevărată prostrație și orbit, și parcă paralizat și lăsându-l astfel singur, în pustiu nisipului de aur ca pe un imens bolovan negru, uitat acolo de nu se știe când, inert ca piatra și, repet, orb, El Juli, pășind liniștit spre tribuna cu loja președintelui coridei ca să îi mai aducă acestuia încă o dată salutul cuvenit, fără nicio grijă că trezit din amorțeala de piatră, într-o secundă taurul s-ar fi putut repezi după el, hotărât să-i străpungă trupul cu amândouă coarnele albe întinse înainte și ascuțite ca niște cuțite care-l puteau spinteca în secunda în care l-ar fi ajuns; și, mai ales, această ispravă care făcea ca vuietul pomenit să înghețe și să lase loc unor goluri de liniște ce paralizau

până și nevoia de a respira a ultimului spectator, copil sau bătrân, bărbat sau femeie, încremeniți în așteptarea fatalului deznodământ provocat de El Juli, de toreadorul care sfida moartea cu o obrăznicie, pentru că acesta este cuvântul, fără de margini. Și eu așteptam o nouă clipă ca aceasta să se petreacă și în spectacolul pe care îl visam convingător chiar și pentru placiditatea îngâmfată a Domnului scriitor, neîncrezător că un asemenea spectacol te poate subjuga, te poate împătimi, te poate câștiga și cuceri, tocmai prin atâta cruzime provocată, cum zicea el, iresponsabil.

– M-am săturat, îi spusese eu odată Domnului scriitor, să văd pe scenă atâția așa-ziși mari artiști care mimează jocul cu moartea printre replici de literatură fără altă putere de a te convinge în plus, dincolo de talentul scriitorului, cu devotamentul jocului scenic. M-am săturat, ziceam,

Respect pentru oameni și cărți

să laud, pentru că am lăudat destul și talentul cu care acești mari actori joacă, nu trăiesc, în scenele tragediilor literare, sfidarea morții sau numai sfidarea întâlnirii cu o posibilă moarte. Aici, în arenă, nu poți să joci întâlnirea cu moartea și disprețul față de moarte. Aici totul e adevărat, aici nu poți să trișezi, aici nu poți să minți; aici, în arenă, plătești pe loc cu propria ta viață în secunda în care nu mai joci disprețul față de moarte. Și El Juli, acest tânăr de abia treizeci și unu de ani, îmi apare mie, după o viață de om de teatru și după o viață de cronicar de spectacole de teatru, drept un mare artist, care în fiecare spectacol are curajul să fie pregătit să moară. Aici nu mai există cortina care cade peste trupul tău prăbușit sub glonțul pe care personajul interpretat de el și-l trage în tâmplă, și după căderea cortinei să te ridici și să te duci în culise unde ești